

sena oli kamalaa, heinäsarot olivat tappavan pitkiä ja harava kokonaan puuta ja painava. Isä oli synkkä ja äitikin yleensä vähintään apea. Sittenmin piti lähteä pakosta kaupunkiin lapsenpiikiksi, eikä saanut olla mitään harastuksia. Vähemmästäkin tekee synkeän laulun ja puree hamppaat yhteen niin, että kylkiluut ryskyvät.

”En saa oikein mistään kiinni.” Tuosta lauseesta sikiää miehikuva hitaasti leviävästä holtittomuudesta. Sen tunteen pohjalla on kasvava ärtymys siitä, ettei koskaan saa tuntea olevan-

sa valmis, ei koskaan saa ajatella itseään vahvana ja muuttumattomana. Miten paljon muutosta ihmisen täytyy sietää ja miksi? Kuka on se suurenmoinen mestari, se jumalan manttelinperi-jä, jolla on oikeus täällä maan päällä koko ajan vaatia muutosta toisilta? Muuttumattomuus on synneistä suurin, vaikka kukaan ei oikeasti tiedä, millainen muutos on hyvää ja tarpeellista. Kyllä keski-ikäinenkin pystyy muuttumaan, jos on pakko. Jos tulee avioero, täytyy ainakin jaksaa tavarat ja ehkä muuttaa pois kotoa.

Finnhits on paitsi kirja myös äänite, jolla esiintyy useita eri kertojia. Parhaiten tarinat toimivat silloin, kun kertojan ääni on sopivan ikäinen. Varsinkin Lasse Pöysti, Kari Väänänen ja Ritva Valkama tulkitsevat keski-ikäisyyttä varmalla kokemuksella. Äänikirja on valinnanvaraa, vaikka luettuina tarinat kuitenkin avautuvat paremmin omalle kokemukselle. Jos nyt lukija sattuu itsekin olemaan keski-ikäinen, eikä nauraa räkätä noille suorausuisille raukoille, vaan seuraa heidän rinnallaan lämpimin, ymmärtäväisin mielin.

Huutavan ääni korvessa?

MATTI PIISPA

Ainakin Aamulehden, Kansan Uutisten, Tiedonantajan ja Kotimaan tunnolliset lukijat voivat tunnistaa nimen Kauko Tuovinen. Hän on kirjoittanut todella paljon näihin – ja lukuisiin muihinkin – lehtiin, useimmiten yleisönosastoihin. Kaikkiaan julkaistuja juttuja oli vuoden 2006 lopussa lähes 700. Näistä Tuovinen on itse poiminut 147 Eriäviä mielipiteitä -kirjaan; lisäksi mukana on kymmenkunta muuta tekstiä, muun muassa otteita seminaariesitelmistä ja pöytälaatikoon jääneistä kirjoituksista. Tuovisen oma poika Tuomo on saattanut kirjoituskokoelman ilmavaan ja helposti luetettavaan muotoon.

Juttujen aikajana on pitkä ja niiden teemojen kirjo laaja. Vanhimmat julkaistiin vuonna 1965 Pieksämäen yhteislyseon

teinikunnan lehdessä. Suurin ryväs on osunut vuosiin 1996–2001, jolloin ilmestyi noin puolet kaikista jutuista. Kirjaan koamansa tekstit Tuovinen on ryhmitellyt 22 eri teeman alle. Kirjoituksissa käsitellään muun muassa arvoja ja armoa, uskoa, tietoa ja totuutta, köyhyyttä ja työttömyyttä, politiikkaa, puolueita ja äänestämistä, kapinallisuutta ja kansalaistoimintaa, Lipposta ja George W. Bushia.

Kokoelmassa on sekä ähräköitä poliittisia interventioita että syvällisiä elämän tarkoituksen ja tunteiden pohdintoja. Tuovinen itse luonnehtii esipuheessa tekstejään ”julkilausumiksi” ja ”paatoslauselmiksi”. ”Olen merkinnyt maailmaa mielipiteilläni, kuin koira kuseskelullaan. Mielipiteitten vaaliminen haittaa totuuden tavoittelua. Niin-

Kauko Tuovinen
Eriäviä mielipiteitä
Kirjoituksia vuosilta
1965–2006
Tampere: Siniplaneetta
Oy, 2007
198 s.

pä totuus korkeintaan häivähtelee tässä kirjassa. – – Mielipiteitten toittottamisen lisäksi kynäelmäni ovat viihdyttäneet ja hoitaneet minua.”

Tuovinen on jatkanut kirjoitteluaan vuodesta toiseen, vaikka väittääkin, että ei usko ”urputuksellaan” (K. T:n sana) olevan yhteiskunnallista tai poliittista vaikutusta. Jopa palaute on ollut harvinaista: joittenkin mielestä jutut ovat selventäneet heidän ajatuksiaan, joku tuttu on tokaissut, että ”oletpa taas kir-

joitellut”, ehkä vähän kehunutkin, joskus ”joku toinen syrjähtänyt, hörhö ja kylähullu” on lähettänyt postia.

Näinhän se menee – nämä ovat tuttuja kokemuksia liki kaikille, jotka yrittävät maailmalta jotain sanoa. Ei hiljaisuudesta kuitenkaan voi suoraan päätellä, että yritykset olisivat olleet turhia.

Edellä esitetyistä sitaateista saa jo aavistuksen Tuovisen tyylistä. Hän kirjoittaa lyhyitä mutta sisällöllisesti tiheitä, jopa aforistisia, lauseita, yltyy välillä hienoihin kiteytyksiin isoista asioista ja rakentaa herkullisia vertauskuvia ja sanaleikkejä. Aito savolai-

nen siis, vaikka syntyikin töölöläiskotiin ja on jo vuodesta 1967 asunut Tampereella.

Muutoin Kauko Tuovista on vaikea lokeroida. Hän on kommunisti, joka siteeraa Raamatua paljon enemmän kuin mitään muuta teosta ja julkaisee Kotimaassa, uskonnollinen etsijä, joka kirjoittaa Tiedonantajaan ja Kansan Uutisiin, populisti ja agitaattori, joka tuntee ja on opettanut filosofiaa, ajattelija, jonka tekstit välillä huokuvat klassista herravihaa. Tällaisia rajojen ylittäjiä eli enemmän työväenliikkeen alkuaikoina, noin sata vuotta sitten. Eikä Tuovinen oikein viihdykään ny-

kyajassa, ”markkinatotalitarismissa” ja keskiluokkaisuudessa.

Millainen sitten olisi maailma, jossa Tuovisen ei tarvitsisi urputtaa, ainakaan jatkuvasti? Tähän kysymykseen ei hänen kirjoituksissaan vastata, ja itse sanoisin, että ei sellaista paikkaa olekaan, se on utopiaa. Mutta häivähdyksiä ja aavistuksia siitä voi joskus kokea. Kuten punaisissa ja vihreissä jengeissä ja projekteissa, joissa Tuovinen on usein ollut mukana. Tai niinä monina pitkinä iltoina ja öinä, joita minä ja moni muu ystävä olemme Kauko Tuovisen kanssa istuneet, kommunikaatiostamme ja sen virittämistä ajatuksista päihtyen.